

NGA RETA TUKU MAI.

Kia ora nga tangata e tuku reta mai nei ki ta tatou pepa. Kua hei poui mo te kore e perehitia o a koutou rena- na te apiapi o te pepa i kore ai. Kia mahara hoki kotahi pauna te utu mo te wharangi kotahi ki nga kai-ta i ta tatou pepa. I a Tihema e rua tekau ma wha wharangi, pera ano hoki te rahi o nga pauna mo tera meama. I a Pe-puere nei e rua-tekau wharangi, tata tonu ki te rua-tekau pauna mo te perehitanga me nga pane kingi. No reira kei te whiriwhiri i a tu matou i nga tino korero hei perehi kia ea ai te pauna mo te wharangi. Kua i te pai o te pepa ki nga korero whakapiki i te iwi Maori. Ahakoa kei Heretaunga nei e mahia atu ana te pepa kei te kite mai koutou kaore i te kaupounhia e Ngati Kahungunu kia i a make nga korero o te pepa. Ko to matou hiahia kia uru katoa mai o tatou hapu. E ngari ko nga korero whakahirahira, whakamanamana, whakato'i ranei, kaore e watea te pepa mo era tino korero. Tetahi ko nga korero e tukuna mai ana he roa rawa. Ko tuku korero mai me mahara ano he pauna rawa ko nga mea ka ki te wharangi kotahi i o korero. Kei oahi, ruhihihi mai ai me perehi katoa ana korero kua tetahi wahi e whakarere. I te kore watea o te pepa kua kore era reta i tana te perehi.

TE UTU MO TE KAI - Kei te hoki haere te utu mo te kai me nga kakahu mo te tangata i Nui Tirenī nei Panuitia ai e te Kawamunga i tana wa te whakaatu i te he-kenga ranei o te utu te pikinga ranei. Ko te poui o tenei marama e whakaatu ana ko te whika o te utu mo te kai kua hoki ki te 47 paiheneti. Tangohia ai ko te utu i te marama i mua atu o te pakanga ara ke te utu o Huarā 1914. Ko te tūanga o te 47 paiheneti o tenei marama e whakaatu ana ko te utu o nga mea katoa e 47 paiheneti i runga ake i te utu o te tau 1914. Ko te wa i nui rawa ai te utu mo nga mea o Nui Tirenī ko Tihema 1920. Ko te whika o tenei marama i noho ki te 78 paiheneti. Inaianei kua hoki i te 78 ki te 47. Tenei nga whika o ia wahi o te ao hei whakaatu ki a tatou kei te ahua ngawari tonu nga utu o Nui Tirenī ina whakaritea ki era atu wahi o te ao. Ko Awherika ki te Tonga 33. Ahitereria 42. Nui Tirenī 47. Amerika 50. Kanata 50. Harana (Holland) 59. Ingarangi 85. Swiden 111. Denmark 136. Norway 181. Paranihi (France) 226. Poritiamu 334. Itari 359. Finland 1257. Tiamana 1811. Meheua ka ata whakaritea te utu i Tiamana e peni ana, ko te kai, kakahu ranei taonga he pauna kotahi te utu i te tau 1914, inaianei ma te £18 me nga hereni ka riro mai ai tana mea.